

3.3 Sivistystoimi

Toimialajohtaja: sivistystoimenjohtaja

Toimialakohtaiset tavoitteet ja määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	3 102 423	2 404 275	3 158 470		
Myyntituotot	776 848	762 900	906 600		
Maksutuotot	681 161	685 975	590 720		
Tuet ja avustukset	1 244 063	862 000	1 546 800		
Muut toimintatuotot	400 351	93 400	114 350		
TOIMINTAKULUT	-40 536 903	-40 658 571	-41 934 228		
Henkilöstökulut	-23 990 053	-23 726 964	-24 577 491		
Palvelujen ostot	-9 493 171	-9 605 213	-10 122 313		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-821 580	-931 874	-920 453		
Avustukset	-568 118	-721 000	-643 300		
Muut toimintakulut	-5 663 982	-5 673 520	-5 670 671		
TOIMINTAKATE	-37 434 480	-38 254 296	-38 775 758		

Toiminnan kuvaus

Hyvää yhteistä elämää - hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella ja terveillä elämäntavoilla.

Sivistystoimiala vastaa lakisääteisten peruspalvelujen järjestämisen lisäksi valtuuston hyväksymän kotoutumishojelman mukaisesta kotoutumisen edistämisestä ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä toimialaan liittyvien toimintojen osalta.

Sivistystoimiala on kaupungin keskeinen hyvinvointipalveluja järjestävä, tuottava ja niille toimintaedellytyksiä varmentava toimiala. Toimiala rakentaa hyvää yhteistä elämää ja tulevaisuuden osaamista yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen ja vahvistaminen ovat palvelujemme ydintä. Eri toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on kehittävä. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat Keski-Suomen hyvinvointialue, Gradia Jämsä, Jämsän Kristillinen Kansanopisto maakunnalliset korkeakoulut ja erilaiset yhteistyöverkostot kuten Keski-kirjastot. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakouluopintojen saatavuus ovat sekä hyvinvointia lisääviä että kaupungin elinvoimatekijöitä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian ja Jämsän kaupungin yhteistyöryhmä on nimetty kuntayhtymän johtajan päätöksellä 3.10.2024 § 42. Vt. kaupunginjohtaja on nimennyt 11.10.2024 § 26 Jämsän kaupungin edustajat työryhmään. Työryhmässä on kolme jäsentä kummastakin organisaatiosta. Yhteistyöryhmän toimikausi on 2024–2027. Yhteistyöryhmän tavoitteena on systemaattisen ja tavoitteellisen yhteistyön vahvistaminen sekä alueen osaamistarpeisiin vastaaminen tulevaisuuslähtöisesti. Yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu:

- Tilannekuvan ylläpitäminen Jämsän seudun koulutus- ja työvoimatarpeista
- Ehdotukset alueen työelämän osaajatarpeisiin vastaamiseksi huomioiden rahoitusjärjestelmän kannustimet
- Gradian Jämsän seudulla järjestämien koulutusten vetovoiman ja hakeutumisen edistäminen
- Yhteisten tulevaisuuden tarpeisiin vastaavien kehittämishankkeiden suunnittelu ja valinta

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on hyväksytty ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeiluun. Kokeilu toteutetaan 1.1.2026–31.12.2033 välisenä aikana.

Toiminnanohjauksen kokeilun tavoitteena on muun muassa parantaa uuden ohjausmallin avulla ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua.

Talousarvion tavoitteet ja kehittämiskohteet on valmisteltu toimialatasoisesti huomioiden uuden kaupunki-strategian valmistelu. Toimialatasoiset tavoitteet ohjaavat tulosalueiden toimintaa. Hallinnollisen työn vähentämiseksi talousarvioesityksessä ei ole tulosaluetasoisia tavoitteita. Hallinnollisen työn vähentämiseksi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet yhdistyvät ja hallinnon tulosalue muuttuu tulosityksiköksi.

Ikäluokkien kehitys ja siitä johtuva palvelutarve, oppilas- ja opiskelijaennusteet ja asiakasennusteet arvioidaan kunkin tulosalueen kohdalla.

Vuosille 2024–2027 hyväksytty talouden tasapainottamisohjelma vuosille, koskee kaikkia toimialoja. Talousarvioesitys on laadittu tasapainotusohjelman mukaisena. Joiltain osin ohjelma ei kuitenkaan toteudu suunnitellulla tavalla tai ainakaan suunnitellussa aikataulussa: esim. varhaiskasvatuksessa 1.8.2025 alkaen ryhmien lukumäärän vähentyminen ei toteutunut johtuen palvelutarpeen ennakoitua suuremmasta kasvusta. Myöskään v. 2026 ryhmien lukumäärän väheneminen ei toteudu taloussuunnitelman mukaisena. Osa uusista velvoitteista lisää resurssitarpeita eikä palvelutarpeen vähenemisestä johtuva resurssien väheneminen näy silloin missään. Näin tapahtuu perusopetuksessa v. 2026. Kotoutumispalveluissa palvelutarve on vakiintumatonta eikä kansainvälisen tilanteen muutoksia voida ennakoida - ei suuntaan eikä toiseen. Kaupungin taloustilanteesta ja sen perusteella saadusta lisäohjeistuksesta johtuen talousarvioesityksessä on mukana lisäasäätötoimenpiteitä.

Talousohjelman voimassaoloaikana selvitetään, voidaanko ylläpidettävää kiinteistökantaa pienentää Hallintaa- ja taajamassa. Tämä tarkoittaisi Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Tilojen käytön tehostamiseksi selvitetään Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtäminen yhtenäiskoulun päärakennukseen. Korven koulun (puukoulu ja kivikoulu). Selvityksessä tulee huomioida esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitykset ovat valmistumassa. Päätöksentekoon tulevat v. 2026 puolella.

Laki- ja muita muutoksia käsitellään kunkin tulosalueen kohdalla.

Hanketoiminta

Hanketoiminta on esitelty kunkin tulosalueen kohdalla. Toimialan talousarvioon sisältyy omarahoitusosuudet vuodelle 2026 jatkuville hankkeille sekä varauksena vuoden 2026 aikana haettavaksi tuleville hankkeille. Hanketoimintaa on talousohjelman mukaisesti supistettu aiemmista vuosista kaupungin talousohjelman mukaisesti. Uusia hankkeita on arvioitu yksi: uimataidon opetuksen vahvistaminen Jämsän perusopetus

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma: Sivistyslautakunta käsittelee ehdotuksen henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaksi kokouksessaan 6.11.2025 talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen yhteydessä.

Maksut ja taksat: Sivistyslautakunta käsittelee kokouksessaan 6.11.2025 vuoden 2026 ja lukuvuoden/toimintakauden 2026–2027 taksat ja maksut, pl. varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ja iltapäivätoiminnan maksut. Talousohjelman mukaisesti maksut ja taksat korottuvat koko talousohjelmakauden ajan.

VÄESTÖN KOULUTUSTASO										
	tot 2009*	tot 2021*	tot 2022 *	tot 2023*	ta 2024**	tot2024*	ta 2026**	ts 2027**	ts.2028**	ts2029**
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	19408	17 333	17 058	16 977		17006				
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa yhteensä	7297	4813	4 620	4 572		4600				
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa %	38	27,8	27,1	26,9	27,5	27	26	25,5	25	24,5
Näistä tutkinnon suorittaneita yhteensä	12111	12 520	12438	12405		12406				
Suorittaneita %	62	72,2	72,9	73,1	72,5	73	74	74,5	75	75,5
Toinen aste yhteensä	8034	8194	8107	8069		8049				
Toinen aste % 15-vuotta täyttäneestä	41	47,3	47,5	47,5		47,3				
väestöstä										
Korkea-aste yhteensä	4077	4124	4120	4114		4129				
Korkea-aste %15-vuotta täyttäneestä	21	23,8	24,2	24,2	24,7	24,3	24,5	24,6	24,7	24,8
väestöstä										
*) Tilastokeskuksen tietokanta 15.9.2025										
seuraava päivitys 18.6.2026										
**) oma arvio										

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Tavoite Teemme yhdessä hyvää jämsäläistä työelämää

Mittari Henkilöstökysely

Mittari Terveysperusteiset poissaolot

Mittari Kuvailu

Työtä, koulutusta ja yrittäjyyttä, Hyvinvointia ja turvallisuutta, Palveleva kaupunki, Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Tavoite Hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella, terveillä elämäntavoilla

Mittari Kirjaston kävijämäärät

Mittari Varhaiskasvatus 1-5 vuotiaiden osallistumisaste

Mittari Väestön koulutustaso

Mittari	Kuvailu	
Mittari	Tyytyväinen elämäänsä (kouluterveyskysely 8 vl.)	
Työtä, koulutusta ja yrittäjyyttä, Hyvinvointia ja turvallisuutta, Ympäristövastuuta, Palveleva kaupunki		
Tavoite	Kehittyvät, talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti järjestetyt sivistyspalvelut	
Mittari	Kuvailu	
Mittari	€/asukas, toimiala	Tavoite 12/2026 2 040,83
Mittari	€/opiskelija, lukio	Tavoite 12/2026 8 260,89
Mittari	€/oppilas, perusopetus	Tavoite 12/2026 15 017,29
Mittari	€ / varhaiskasvatuksessa oleva lapsi	Tavoite 12/2026 - 23 893,19
Mittari	€/asukas, elämänlaatupalvelut	Tavoite 12/2026 161,5

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026–2029

Kehittämiskohde	Selvitys, miten tukee strategiaa
Strategian toimeenpano ja seuranta	Operatiivinen johtaminen ja toiminta kiinnittyvät strategiaan ja ovat strategian mukaisia.
Digitaaliset palvelut ja tekoäly; asukkaiden ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen, jotta sähköisiä palveluja voidaan käyttää ja tuottaa laajasti.	Toimintaympäristö kehittyy ajantasaisena palveluna
Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttaminen	Tasapainoinen talous mahdollistaa palvelut ja investoinnit
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kytkeminen kaupungin kaikkiin palveluihin	Hyvinvointia ja turvallisuutta
Kotouttamispalvelujen, työllisyyspalveluiden ja ammatillisen koulutuksen joustavan yhteistyön varmentaminen ja vahvistaminen	Hyvinvointia ja turvallisuutta, elinvoimaisuustavoite
Laadun- ja tasa-arvon kehittäminen kasvatuksessa ja opetuksessa sekä ohjauksessa; painotusta ennaltaehkäisyyn	Hyvinvointia ja turvallisuutta

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 1 958,89	- 1 999,07	- 2 040,83		

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Arjen turvallisuus, puutteet varautumisessa	5	3	15
Toimenpide	Osaamisen vahvistaminen - ennakointi: avekki- ja ensiapukoulutukset, alueelliset ja kaupunkitasoiset harjoitukset, yksikötason harjoitukset, harjoitusten ja kouluttautumisen soveltaminen ohjeiksi ja menettelytavoiksi, varautumisvarastojen seuranta ja ylläpito, digitaidot (digiturvallisuus), tilojen kunnon seuranta		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Ammattitaitoisen (muodollisesti ja tosiasiallisesti kelpoinen) henkilöstön saatavuus ja sitoutuminen	4	3	12
Toimenpide	Työnantajamaineesta huolta pitäminen, työ- ja virkaehtosopimusten paikallisesti sovittavien erien kohdentaminen, osaamisen vahvistaminen, työnohjaus, työmäärän suhteuttaminen ja hallinnollisten tehtävien järkiperäistäminen käytettävissä olevaan työvoimaresurssiin		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Talousarvio; tulo- ja menoarvion pitävyys ja talousohjelman toteutuminen	3	3	9
Toimenpide	Talousarvio: seuranta, arviointi, johtopäätökset ja toimenpiteet; toimiva sisäinen yhteistyö sekä toimiva, proaktiivinen yhteistyö talouspalvelun ja kaupunginjohtajan sekä sivistyslautakunnan kanssa. Hankehaut: aktiivinen seuranta ja arviointi. Julkisen talouden tasapainottamisohjelma vaikuttaa myönnettävien avustusten suuruuteen; ennakkoon vaikutuksia ei pystytä arvioimaan. Lainsäädäntötyö aktiivinen seuranta ja arviointi vaikutuksista.		

Vahinkoriskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Omaisuus-, henkilö-, keskeytys- maineriskit	3	3	9
Toimenpide	Vakuutukset, ennakkoiva puuttuminen, seuranta ja valvonta, vuotuistarkastukset ja -harjoitukset, työhyvinvoinnin tukeminen, työtehtävien ja -määrän hallinta, yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä kaupunkiorganisaatiossa että sen ulkopuolella, sisäinen ja ulkoinen viestintä, kouluttautuminen		

Riskien seurannasta ja niiden hallintatoimenpiteistä toimialalla vastaa toimialajohtaja sekä tulosaluejohtajat ja muut tilivelvolliset ja esimiesasemassa olevat kukin omalta osaltaan.

Sivistystoimen hallinto

Tulosityksikön esimies: sivistystoimenjohtaja

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimialan hallinto johtaa, kehittää ja tukee toimialan tulosalueiden toimintaa, sen kehittämistä ja johtamista. Hallintopalvelun keskeinen yhteistyötaho on sivistyslautakunta, jonka päätöksenteon onnistumiseen hallintopalvelut luovat edellytyksiä. Hallintopalvelut tuottavat hallinto- ja talouspalveluja ja toimivat tiiviissä yhteistyössä toimialan sisällä sekä kaupungin konsernipalveluiden, muiden toimialojen ja Jämsän Ateria- ja puhtauspalvelu Oy:n kanssa.

Tulosalue muuttuu v. 2026 tulosityksiköksi.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 13,97	- 13,87	- 14,79		

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 090				
Myyntituotot	1 333				
Tuet ja avustukset	517				
Muut toimintatuotot	240				
TOIMINTAKULUT	-269 129	-265 525	-281 027		
Henkilöstökulut	-219 149	-194 531	-218 155		
Palvelujen ostot	-24 070	-54 714	-46 592		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 236	-2 800	-2 800		
Muut toimintakulut	-24 674	-13 480	-13 480		
TOIMINTAKATE	-267 039	-265 525	-281 027		

Varhaiskasvatus

Tulosalueen esimies: varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuus; se tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön ottaen huomioon myös lapsen erityispiirteet. Toiminnan lähtökohtina ovat palveluhenkisyys, luottamuksellisuus, sekä perheen että lapsen osallisuus.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien 1 - 5 -vuotiaiden lasten osallistumisaste on ollut noususuunnassa. Tästä johtuen palvelujen piirissä arvioidaan olevan 80 % 1–5-vuotiaiden ikäryhmästä. Esiopetukseen osallistuu koko ikäluokka. Esioppilaista suurin osa osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Talousarvion valmisteluvaiheessa varhaiskasvatuksessa on yhteensä 34 lasta, joiden äidin- tai kotikieli on jokin muu kuin suomi.

Laskennallisia varhaiskasvatuspaikkoja tulee olla arvioitua lasten lukumäärää enemmän, jotta alle 3-vuotiaiden lasten osuus tulee huomioonotetuksi. Toimintavuoden aikana tapahtuva palvelujen piiriin hakeutuminen tulee myös ottaa huomioon. Perheille maksettavien tukien (kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, osittainen ja joustava hoitoraha) arvioidaan vähenevän hieman vuoden 2025 tasosta.

Ikäluokkien pieneneminen näyttää tasaantuneen, mutta se vaikuttaa kuitenkin palveluntarpeisiin tulevina vuosina. Palvelutarpeen arvioinneissa on syntyvien ikäluokkien määräksi arvioitu 90 lasta vuodesta 2026 eteenpäin. Palveluntarpeen vähenemisessä on alueellisia eroja, eikä esimerkiksi päiväkotien lapsiryhmiä voida vähentää suoraan suhteessa lapsimäärien vähentymiseen. Varhaiskasvatustalouden laki ja -asetus määrittävät päiväkotien ja perhepäivähoidon henkilöstöresurssin ja ryhmäkoon. Palvelutarvetaulukko on jäljempänä.

Uusi päiväkotikoti, johon yhdistyvät Viiskulman ja Palomäen päiväkodit, sijoittuu Lääkärinkujalle. Palomäen päiväkodin nykyisistä vuokratiloista luovutaan. Toiminta uusissa tiloissa alkaa 1.8.2026.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajoihin ja enimmäismaksuun tehdään indeksitarkistukset 1.8.2026. Tähän perustuen asiakasmaksutulojen on arvioitu vähenevän n. 7 % verrattuna vuoden 2025 talousarvioon. Varhaiskasvatuksen palveluntarpeeseen perustuva asiakasmaksun määrä suhteessa kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta perittävään maksuun jakaantuu tällä hetkellä viiteen (5) tasoon. Useimmissa lähikunnissa on siirrytty varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain vaatimaan kolmeen (3) tasoon. Tämä muutos tulee harkittavaksi myös Jämsässä, kun uudet asiakasmaksuperusteet vahvistetaan keväällä indeksikorotusten mukaiseksi.

Varhaiskasvatuksen keskeisiä yhteistyötahoja ovat Keski-Suomen hyvinvointialueen erilaiset lapsille ja lapsiperheille suunnatut palvelut. Yhteistyötä toteutetaan mm. kaksi kertaa vuodessa pidettävillä yhteistyöilto-päivillä, esiopetuksen opiskeluhoollissa sekä muissa laaja-alaisissa yhteistyöpalaverissa.

Varhaiskasvatustalouden lakiin (540/2018) tulee muutoksia 1.1.2026 alkaen. Muutokset koskevat yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintiä (luku 9) ja siihen liittyviä menettelyjä. Lisäksi kohtiin 42 § Suunnittelun, arvioinnin, valvonnan ja lupamenettelyn tiedonsaanti ja 59 § Valvontaviranomaisen ja lupaviranomaisen välinen yhteistyö muutetaan valvontaviranomaiseksi Lupa- ja valvontavirasto; aiemmin aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Lisäksi valmisteilla on laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä.

Valtakunnallinen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi vuonna 2024, jonka jälkeen hallitus arvioi kokeilun tuloksia ja valmistelee jatkotoimia vuonna 2025. Jämsä ei ollut mukana kokeilussa.

Opetushallitus valmistelee uusia valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita, jotka tulevat voimaan vuonna 2026. Varhaiskasvatustalakiin vuonna 2025 tehdyn muutoksen myötä kunnilla ei ole enää lakisääteistä velvoitetta laatia paikallisia varhaiskasvatussuunnitelmia. Valtakunnalliset suunnitelmaperusteet ovat kuitenkin velvoittavia.

Laaditaan Opetushallituksen kasvatukseen ja opetukseen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Vahvistetaan henkilöstön osaamista tekoälyn käytön osalta.

Sivistystoimialan tavoitteet vuodelle 2026 ohjaavat myös varhaiskasvatuksen toimintaa. Tavoitteen **Teemme yhdessä hyvää jämsäläistä työelämää** mittarina toimii vuosittain toteutettava henkilöstön työhyvinvointikysely. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen panostetaan järjestämällä koulutuksia ja tuemalla jatkuvaa oppimista. Työhyvinvoinnista huolehtiminen on keskeinen pitovoimatekijä, jonka toteutuksesta seurataan muun muassa työhyvinvointikyselyllä. Sen pohjalta toteutetaan konkreettisia kehittämistoimenpiteitä sekä työyhteisö- että tulosaluetasolla. Riittävästä resursseista huolehditaan; varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja pedagogiset asiantuntijat tukevat varhaiskasvatuksen henkilöstöä työssä ja ylläpitävät pedagogista keskustelua. Varhaiskasvatuksessa edistetään keskustelemaa ja kuuntelemaa toimintakulttuuria. Työtapoja ja työtehtäviä tulee tarkastella kriittisesti ja priorisoiden eri tasoilla.

Hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella, terveillä elämäntavoilla todentuu aktiivisena toimintana eri verkostoissa ja päivittäisenä yhteistyönä asiakasperheiden kanssa. Hyvinvoinnin osa-alueet ja terveiden elämäntapojen tukeminen ovat osa varhaiskasvatuksen arkea. Varhaiskasvatus pyritään järjestämään lähipalveluna. Lasten, huoltajien ja henkilöstön osallisuutta tuetaan eri tavoin, esimerkiksi kyselyillä. 1–5-vuotiaiden lasten osallistumisaste kuvaa määrällisenä mittarina tavoitetta.

Kehittyvät, talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti järjestetyt sivistyspalvelut.

Varhaiskasvatuksen palvelutarvetta arvioidaan säännöllisesti ja pyritään ennakoimaan. Toimintaa keskittään koulujen loma-aikoina, laajemmin joului- ja kesälomakausilla. Osaava henkilöstö yhdessä pedagogisten asiantuntijoiden ja erityisopettajien kanssa kehittävät toimintaa arjessa hyödyntäen eri kyselyjen tuloksia. Arjen toiminnassa pyritään välittämään kestävä kehityksen mukaista ajattelua. Arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja eri työtapoja myös kriittisesti, pyritään karsimaan päällekkäisiä toimintoja ja vähentämään hallinnollista työtä arjen ratkaisulla. Taloudellisena mittarina toimii varhaiskasvatuksen toimintakate varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden.

Varhaiskasvatuksen henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu esiopetuksen tuen uudistuksen myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan vakinaistaminen 1.8.2025. Suunnitelmassa on huomioitu vuoden 2026 aikana tapahtuvia eläköitymisiä ja uusien henkilöiden perehdytys. Palveluntarpeen vähenemisestä on arvioitu tapahtuvan henkilöstötarpeen vähenemää 1.8.2026 alkaen. Määräaikaisten työntekijöiden osalta on varauduttu sijaisitarpeen kasvuun, uuden päiväkodin aloitukseen sekä lähiesihenkilötyön tukemisen järjestelyihin. Hanketyössä puolestaan tapahtuu vähentymistä verrattuna vuoteen 2025. Henkilöstösuunnitelmassa on esitys kahden lastenhoitajan toimen muuttamisesta sosionomin toimiksi.

Talousohjelma 2024–2027:

- Palvelutarve ei vähentynyt ennakkoidulla tavalla. Koivulinnan ja Hallin päiväkotien ryhmävähennykset eivät toetuneet. Vuoden 2026 talousarvioon on ennakoitu ryhmävähennysten toteutuvan 1.8.2026. Puukilan päiväkodin osalta arvioitu yhden ryhmän vähentyminen 1.8.2026 alkaen ei toteudu. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvusta ja työsuojelullisista seikoista johtuen hallinnon, palveluohjauksen ja alueiden

johtamisen osalta tarkastelu toteutunee aikaisintaan taloussuunnittelukauden lopussa.

- Hanketoimintaa on vähennetty, kalusto- ja on materiaalihankinnat ovat vuoden 2025 tasolla. Koulutuksissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin koulutuslisenssiin sisältyviä koulutuksia.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset, talousohjelmaan sisältyvät selvitykset:

Talousohjelman mukaiset selvitystyöt ovat olleet valmistelussa:

- Ylläpidettävän kiinteistökannan pienentämismahdollisuudet Hallin taajamassa. Tämä tarkoittaa Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalvelun kanssa. Työryhmän esitys valmistuu syksyllä 2025.

- Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtämismahdollisuudet yhtenäiskoulun päärakennukseen. Selvityksessä huomioidaan esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Työryhmän esitys valmistuu syksyllä 2025.

Varhaiskasvatuksen hanketoiminta:

Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen hanke (varhaiskasvatus ja esiopetus)	Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä hankerahoituksella edistetään oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen.
- Kokonaiskustannus 77 500 €	
- Avustuksen suuruus 62 000 €	
- 1,5 htv	

Syntyneet vv. 2016–2024 ja ennuste 2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	ennuste 2025*
Syntyneet koko Jämsä	119	129	80	108	123	84	99	88	80

*) neuvolasta saatu tieto

Jämsän kaupungin alueella asuvien 1-5 -vuotiaiden lasten määrä ja heistä prosentuaalinen osuus varhaiskasvatuksessa olevista

	TP 2024	% varhaiskasvatuksessa	TA 2025	% varhaiskasvatuksessa	TA 2026	% varhaiskasvatuksessa	TS 2027	% varhaiskasvatuksessa	TS 2028	% varhaiskasvatuksessa	TS 2029	% varhaiskasvatuksessa
Lapset 1–5 v	483	79 % (381)	475	80 % (380)	502	80 % (408)	474	80 % (379)	441	80 % (353)	447	80 % (358)

Palvelutarve-ennuste; painotetut keskiarvot

	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Laskennallinen varhaiskasvatuspaikkojen määrä (huom. 1.8.2020 alle 3 v päiväkodissa vie 1,75 paikkaa)	651	631	613	612	610	606
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä	532	487	485	483	462	446

Lapsia 1–5 v. varhaiskasvatuksessa	406	379	392	368	355	355
Lapsia esiopetuksessa	126	108	93	115	107	91
Lapsia perheille maksettavilla tuilla (koti-hoidontuki, yksityisen hoidon tuki, osit-tainen ja joustava hoitoraha)	122	120	115	115	110	110
Lapsia vuorohoidossa	51	60	55	55	55	55

Varhaiskasvatuksen lapsimääriä laskettaessa on 1–5-vuotiaiden lasten osallistumisasteeksi laskettu 80 % ikä-ryhmästä 1.1.2025 alkaen (aiemmin ollut 75 %). Alle 3-vuotias vie ryhmästä 1,75 paikkaa.

Lapsimäärissä on myös eroja vuoden aikana määrien ollessa suurempia vuoden alkupuoliskolla.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 584,63	- 576,89	- 609,91		
Toimintakate €/hoitolapsi	- 20 997,73	- 22 668,2	- 23 893,19		

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	836 650	533 175	500 020		
Myyntituotot	159 905	150 000	150 000		
Maksutuotot	317 851	269 875	250 720		
Tuet ja avustukset	218 901	111 800	97 800		
Muut toimintatuotot	139 992	1 500	1 500		
TOIMINTAKULUT	-12 008 962	-11 572 589	-12 088 218		
Henkilöstökulut	-8 487 443	-7 916 909	-8 301 526		
Palvelujen ostot	-1 938 123	-1 984 193	-1 948 688		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74 595	-103 467	-99 263		
Avustukset	-404 746	-550 000	-520 000		
Muut toimintakulut	-1 104 055	-1 018 020	-1 218 741		
TOIMINTAKATE	-11 172 312	-11 039 414	-11 588 198		

Perusopetus ja lukiokoulutus

Tulosalueen esimies: johtava rehtori

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen tehtävänä on järjestää perusopetuslain mukaista opetusta (POL 2§). Perusopetuksen järjestäminen on kaupungin keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä. Perusopetukseen sisältyy oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuus. Oppimisen ja koulunkäynnin lakimuutokset astuivat pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Opiskeluhuollon palvelut järjestää Keski-Suomen hyvinvointialue. Jämsän kaupungin strategian mukaisesti perusopetus omalta osaltaan huolehtii lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä sujuvasta arjesta. Perusopetus on mukana rakentamassa elinvoimaista, hyvinvoivaa ja aktiivista Jämsää.

Oppilasmäärä lukuvuoden 2025–2026 alkaessa on yhteensä 1 521 oppilasta. Oppilasennusteen mukaan lv. 2026–2027 Jämsän kaupungin perusopetuksessa opiskelee yhteensä 1 392 oppilasta. Valmistavassa opetuksessa on syyslukukaudella 2025 ollut yhteensä 15 oppilasta integroituna perusopetuksen ryhmiin.

Sarjaisuuksien arvioidaan vähenevän seuraavasti:

ta 2026	-3,6 vrtna v. ta 2025
tasu 2027	- 3,8 vrtna v. ta 2026
tasu 2028	- 4,2 vrtna v. tasu 2027.

Perusopetuksen oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan lv. 2031–2032 mennessä 971 oppilaaseen. Koko ennustejaksolla sarjaisuudet vähenevät tämänhetkisen arvion mukaan 20:llä (2025 -> 2031). Henkilöstösuunnitelman mukaisesti tähän arvioidaan voitavan vastata eläkkeelle siirtymisillä, nimikemuutoksilla, täyttämällä avautuvia vakansseja määräaikaista. Tarvittaessa tehtäviä voi avautua myös hanketoiminnan kautta. Suunnitteluvuosien aikana lakkautuu kaksi apulaisrehtorin virkaa. Kuoreveden koululla siirryttiin lukuvuonna 2025–2026 yhdysluokkaopetukseen 1.-2-luokilla ja 3.-4-luokilla. Myös Kaipolan koululla siirrytään vaihteittain yhdysluokkarakenteeseen tämänhetkisen arvion mukaan lukuvuodesta 2030–2031 lähtien.

Kaupungin omalla rahoituksella kehitetään kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn toimintamallia perusopetuksen kouluihin lukuvuoden 2025–2026 aikana. Lukuvuosi 2026–2027 arvioidaan toiminnan osalta erikseen.

Perusopetuksessa tunnustetaan kestävä kehitys ja uudenlaisen sivistyskäsityksen välttämättömyys, joka ottaa huomioon sekä ekologiset että sosiaaliset näkökulmat. Kouluissa toimitaan näiden näkökulmien mukaisesti sekä ohjataan oppilaita kestävä elämäntavan omaksumiseen. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja sekä vaikuttamaan niihin.

Koulutusmatkailun osalta sivistyslautakunta on hyväksynyt opetuspalvelujen ja koulutusmatkailun hinnoitteluperusteet. Vuosittaiset indeksikorotukset hyväksyy johtava rehtori. Vuoden 2026 aikana ylläpidetään yhteyksiä kumppanuuskouluihin etäyhteyksin. Aikuisryhmiä voidaan vastaanottaa tapauskohtaisesti harkiten. Koulutusmatkailua on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoden 2027 alkaen.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Opetushallitus valmistelevat lasten ja nuorten digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käyttöä koskevia suosituksia. Suositukset tehdään vaihteittain vuosina 2025–2026 eri ikäryhmille aina 18-vuotiaisiin asti. Suositukset eivät koske kouluun liittyviä tehtäviä. Koulu ohjeistaa lapsia ja tarvittaessa huoltajia kouluun liittyvien tehtävien osalta.

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, har-

rastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen (LL 2§ 1. ja 2. mom.).

Pitemmällä aikavälillä opiskelijamäärät ovat vähentyneet. Vuonna 2010 opiskelijoita oli Jämsän ja Jämsänkosken lukioissa yhteensä 353, syksyn 2023 laskennassa 260 ja syksyn 2024 laskennassa 273. Tällä hetkellä lukiossa on varsinaisia päätoimisia opiskelijoita yhteensä 266. Henkilöstön määrä on pyritty mitoittamaan lukuvuosittain opiskelijamäärän suhteessa. Opiskelijamäärän arvioidaan pysyvän nykytasolla lähivuosina. Tultaessa 2030-luvulle opiskelijamäärän ennustetaan laskevan siten, että viimeisenä ennustevuonna 2035–2036 opiskelijoita arvellaan olevan 156. Ennusteen mukaan lukion aloittavat ikäluokat ovat kolmisarjaisia 2020-luvun loppuun saakka.

Lukiokoulutus ja Ammattiopiston Gradia ovat sopineet yhteistoiminnasta kaksois- ja kolmoistutkinto-opiskelijoiden sekä urheiluvalmennuksessa olevien lukion opiskelijoiden osalta. Seudullinen toisen asteen johtoryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa, samoin opinto-ohjaajien ryhmä. Gradian urheiluvalmennukseen osallistuu tällä hetkellä 32 lukion opiskelijaa. Ammattiopisto Gradian kahden tutkinnon opiskelijoita on lukiossa tällä hetkellä 21. Yhteistyökumppaneina ovat olleet mm. Jämsän Kristillinen Kansanopisto, Jyväskylän avoin yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jämsän lukion opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua maakunnalliselle korkeakouluviikolle keväällä 2026.

Lukiokoulutuksessa toteutetaan kestävä kehityksen periaatetta. Siihen kuuluvat mm. ympäristötietoisuutta lisäävä toiminta, lukion ilmasto-ohjelman käytännön toteutus, teemapäivien järjestäminen, biologian ryhmien vuotuinen puiden istutus ja mahdollisesti aiheeseen liittyvät korkeakouluopinnot. Ryhmänohjaustuokioiden toteutetaan hanketyönä laadittua kestävä kehityksen tiekarttaa.

Laaditaan Opetushallituksen kasvatukseen ja opetukseen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Vahvistetaan henkilöstön osaamista tekoälyn käytön osalta.

Oppimisen tuen lakimuutokset astuivat pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Toteutetaan uudistuksen paikallinen arviointi ensimmäisen lukuvuoden kokemusten perusteella. Oppimisen tuen uudistuksen osalta lukuvuoden 2025–2026 voidaan arvioida resurssien riittävyttä tarkemmin. Tarvittaessa asia huomioidaan talousarviomuutoksella.

Perusopetuksen järjestyssäännöt päivitettiin sivistyslautakunnan kokouksessa 18.6.2025 mobiililaitteiden käytön osalta koulupäivän aikana vastaamaan perusopetuslakia ja Opetushallituksen ohjeita. Järjestyssääntöjen toimivuutta arvioidaan ensimmäisen lukuvuoden kokemusten perusteella.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on päätetty johtamisjärjestelyistä eläköitymisten vuoksi. Järjestelyt toteutetaan sisäisin järjestelyin. Samalla luovutaan yhtenäiskoulualueisiin perustuvasta johtamisjärjestelmästä. Lukuvuoden 2026–2027 alusta Jämsänjoen yhtenäiskoulua johtavan rehtorin tehtäviin ei siten sisälly muita kouluja. Jämsänkosken yhtenäiskoulun rehtorin johdettavaksi tulee Koskenpään koulun lisäksi Juokslahden koulu ja Kuoreveden koulun rehtorin johdettavaksi Länkipohjan koulun lisäksi Kaipolan koulu. Kaipolan koululle nimetään yhteysopettajan tilalle apulaisjohtaja. Oppilaaksiottoalueisiin ei tule muutoksia.

Tulossa olevat uudistukset ja lakimuutokset perusopetukseen ovat mm.:

Opetushallitus päivittää loppuvuoden 2025 aikana perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet (2015) ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) sekä valmistavan opetuksen lisäopetuksen että suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien (S2-opetus) osalta. Molemmat perustemuutokset tulevat voimaan 1.8.2026.

Pidennetyn oppivelvollisuuden muutokset astuvat voimaan 1.8.2026 alkaen. Jatkossa pidennetty oppivelvollisuus terminä poistuu lainsäädännöstä ja tilalle tulee perusopetuksen järjestäminen oppilaalle oppimiskykyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää perusopetukseen osaamistakuun valmistelun. Tavoite on kirjattu pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan. Osaamistakuun tavoite on varmistaa, että perusopetuksessa on kansallisesti yhtenäiset menettelyt, joilla jokainen nuori saa riittävät perustaidot jatko-opintoihin.

Osaamistakuun toteuttaminen käynnistetään lainsäädäntömuutoksella. Tavoitteena on, että uudistettu perusopetuslaki hyväksytään 2026 ja astuu voimaan 2027.

Lainsäädäntömuutoksen pohjalta käynnistetään myöhemmin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kehittämistyö yhdessä asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on aiempaa selkeämpi normipohja perusopetukselle. Osaamistakuun toteuttamiseksi oppiainekohtaisten tavoitteiden, sisältöjen ja arviointikriteereiden tulee muodostaa selkeä ja johdonmukainen kokonaisuus.

Perusopetuslain (48 f §) mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnasta voidaan määrätä kuukausimaksu. Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien kuukausimaksujen määrästä. Tällä hetkellä maksu saa olla 570 tunnin osalta enintään 120 euroa ja 760 tunnin osalta enintään 160 euroa. Jämsässä on enimmäismäärän mukaiset maksut. Perusopetuslain muutosesityksen mukaan enimmäismaksut voivat 1.8.2026 lähtien olla 570 tunnin osalta enintään 148 euroa ja 760 tunnin osalta enintään 197 euroa.

Esi- ja perusopetuksessa täytyy edistää lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa lain nojalla 1.8.2026 alkaen. Lakimuutos edellyttää opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman päivittämistä.

Lukiossa taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeella laajennetaan v. 2029 opiskelijoiden mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ylioppilaskokeessa Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen kokelas voi suorittaa kuvataiteessa, liikunnassa ja musiikissa. Kokeeseen tulee sisältymään valmistava näyttö, jossa kokelas osoittaa oppiaineelle luonteenomaista osaamista. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa kokeen ja valmistavan näytön sisällöllisestä kehittämisestä.

Muutos edellyttää paikallisesti osaamisen vahvistamista koulutusten kautta.

Talousohjelman 2024–2027 toteuttaminen:

- Osana talousohjelman hyväksymistä kaupunginvaltuusto on antanut sitovan ohjeen perusopetuksen tuntijaon muuttamisesta minimiin. Siirtymäsäännösten vuoksi minimituntimäärään siirrytään vaiheittain lukuvuoden 2028–2029 mennessä
- Hanketoimintaa, kalusto- ja materiaalihankintoja sekä koulutuskustannuksia on vähennetty. Koulutuksissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin koululutuslisenssiä ja Opetushallituksen järjestämiä maksuttomia koulutuksia. Henkilöstövähennemässä hyödynnetään luontaista poistumaa ja määräaikaaisesti täytettyjä toimia.
- Lukuvuonna 2025–2026 sarjaisuus on vähentynyt lukuvuodesta 2024–2025 neljällä ryhmällä ja vähenee edelleen lukuvuonna 2026–2027 yleisopetuksessa kolmella ryhmällä johtuen oppilasmäärän vähenemisestä.
- Jämsänjoen yhtenäiskoulun liikuntapainotteiselle luokalle ei ole otettu lukuvuodesta 2024–2025 lähtien uusia oppilaita 7.-luokalle. Liikuntaluokkatoiminta poistuu kokonaan lukuvuoden 2025–2026 jälkeen.
- Iltapäivätoiminnan maksuja on korotettu 1.8.2024 alkaen valtakunnalliseen maksimiin. Ikäluokkien piene-
nemisen johdosta vaikutusta tuloihin ei voi arvioida tarkasti.

- Yleissivistävän koulutuksen johtamisjärjestelyt toteutuvat v. 2026 alkaen ja jatkuvat talousohjelmakauden aikana. Toimistopalveluiden uudelleen järjestelyt toteutuvat v. 2026 alkaen.
- Lukion tuntikehystä on leikattu ja se vaikuttaa opetuksen järjestämiseen. Syksystä 2024 lähtien aloittavien uusien opiskelijoiden pakolliset opinnot on järjestetty kolmisarjaisena. Lisäksi on vähennetty valinnaisuutta ja kasvatettu keskimääräistä ryhmäkokoja.
- Itsenäisen opiskelua on lisätty. Ryhmäkoon kasvaessa yli rajan mitä opetustilaan mahtuu, ei jaeta ryhmää ja vaan osa opiskelijoista suorittaa opintojakson itsenäisesti.
- Lukio on ostanut verkko-opetusta niissä tilanteissa, kun se on lähiopetusta edullisempi tapa järjestää opetus.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset, talousohjelmaan sisältyvät selvitykset:

Talousohjelman mukaiset selvitystyöt ovat olleet valmistelussa:

- Ylläpidettävän kiinteistökannan pienentämismahdollisuudet Hallin taajamassa. Tämä tarkoittaa Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Selvitys on tehty yhteistyössä tilapalvelun kanssa ja se valmistuu syksyllä 2025.
- Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtämismahdollisuudet yhtenäiskoulun päärakennukseen. Selvityksessä huomioidaan esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa ja se valmistuu syksyllä 2025.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen hanketoiminta:

Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen hanke • 144 000 €, omarahoitusosuus 36 000 € • 3,6 htv	Hankkeen tavoitteena on tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea. Avustus käytetään resurssiopettajien palkkaamiseen.
Harrastamisen Suomen malli • 23 000 €, omarahoitusosuus 10 000 € • 0,8 htv	Tavoitteena on järjestää kaikilla perusopetuksen kouluilla mielekästä ja kaikille oppilaille ilmaista toimintaa koulupäivän jälkeen.
Haetaan: Hankeavustus perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistamiseen • 14 000 €, omarahoitusosuus 5000 € • 0,5 htv	Tavoitteena on perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistaminen oppilaiden uimataitojen sekä vesiturvallisuustaitojen parantamiseksi. Hankeavustuksella edistetään uimataitoa koskevien suunnitelmien laatimista sekä hyvien toimintamallien ja kehittämistä sekä jalkauttamista. Toiminnalla edistetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita oppilaiden uimataidon vahvistamiseksi.
Lukiokoulutuksen Erasmus+ -hanke • 20 000 €, omarahoitusosuus 5000 € • 0,2 htv	Jämsän lukiolle myönnetty Erasmus+ -akkreditointi mahdollistaa säännöllisen vuosittaisen tuen sekä opiskelijoiden, että opetushenkilökunnan liikkuvuuksiin vuoteen 2027 asti.

Oppilasennuste	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Juokslahti	53	42	39	38	38	33	33	30
Kaipola	102	99	90	89	81	80	71	67
Koskenpää	32	32	26	26	27	21	21	16
Läkipohja	27	23	22	18	20	19	17	18
Jämsänkosken yhtenäiskoulu, 1–6	289	256	233	223	197	182	174	170
Kuorevesi 1–6	74	66	64	53	48	52	50	48
Jämsänjoen yhtenäiskoulu 1–6	398	381	337	307	308	274	275	250
Alakoulut yhteensä	975	899	804	744	704	648	623	583
Kuorevesi 7–9	61	65	54	57	48	47	41	41
Jämsänjoen yhtenäiskoulu 7–9	367	360	347	318	287	266	239	235
Jämsänkosken yhtenäiskoulu 7–9	197	197	201	198	188	175	162	132
Yläkoulut yhteensä	625	622	588	555	503	468	422	388
Perusopetus yhteensä	1600	1521	1392	1299	1207	1116	1045	971
Lukiokoulutus	273	266	250	267	279	270	257	235

Ennustevuosilla 2026–2032 on vähennetty oppilasmäärien kaksinkertainen kirjaus E-, H-, G- ja N-luokkien osalta.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
1. Perusopetus					
Oppilasmäärä	1 641	1 564	1 446		
Toimintakate €/oppilas	- 12 770	- 13 639	- 15 017		
Toimintakate €/asukas	- 1 096	- 1 138	- 1 143		
2. Lukio					
Opiskelijamäärä	263	273	257		
Toimintakate €/asukas	- 110	- 112	- 112		
Toimintakate €/opiskelija	- 8 052	- 7 824	- 8 261		

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 032 576	675 300	817 000		
Myyntituotot	284 466	303 600	441 600		
Maksutuotot	97 652	85 800	87 000		
Tuet ja avustukset	437 133	231 600	226 200		
Muut toimintatuotot	213 325	54 300	62 200		
TOIMINTAKULUT	-24 094 998	-24 142 324	-24 655 053		
Henkilöstökulut	-13 200 326	-13 045 410	-13 355 832		
Palvelujen ostot	-6 833 378	-6 919 592	-7 340 661		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-572 609	-646 137	-622 470		
Avustukset	-320		-300		
Muut toimintakulut	-3 488 365	-3 531 185	-3 335 790		
TOIMINTAKATE	-23 062 422	-23 467 024	-23 838 053		

Elämänlaatupalvelut

Tulosalueen esimies: kirjastopalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Elämänlaatupalvelut koostuvat opisto-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluista. Kotoutuminen on sisällytetty opistopalveluiden tulosityksikköön. Kaupungin hyvinvoinnin edistämistyön koordinointi on vapaa-aikapalveluiden tulosityksikössä.

Elämänlaatupalveluilla on keskeinen merkitys jämsäläisten hyvinvointiin, hyvään yhteiseen elämään ja kaupungin elinvoimaisuuteen. Kehitämme, järjestämme ja tuotamme elämänlaatupalveluja ja luomme niille toimintaedellytyksiä talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti. Kannustamme jämsäläisiä harrastamiseen, itsensä kehittämiseen sekä terveelliseen ja vastuulliseen elämäntapaan. Palvelumme ovat ennalta ehkäiseviä ja korjaavia. Palvelujen hyvä saavutettavuus edistää hyvinvointia ja elinvoimaa. Palvelut toteutetaan hyvän jämsäläisen työelämän puitteissa henkilöstön työhyvinvointi huomioiden.

Talousarvion valmistelun aikana Raitilla toimivat pääkirjasto, vapaa-aikapalvelut, kaupungin neuvonta sekä kotoutumisen matalan kynnyksen kotoutumispalvelu ovat toistaiseksi väistössä. Raitin tilojen sulkupäätös pohjautuu työturvallisuuslakiin sekä työterveyshuollon suositukseen. Tulevat tilaratkaisut voivat vaikuttaa ensi vuoden taloussuunnitelman toteutumiseen. Investointiesitys pääkirjasto-nuorisotilat-neuvonta-uudisrakennuksen suunnittelusta v. 2026 ja rakentamisesta v. 2027–28 on tehty.

Henkilöstön tekoälyn käytön osaamista vahvistetaan. Laaditaan Opetushallituksen kasvatuksen ja opetuksen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin.

Kotoutumislain kokonaisuudistus KOTO24 astui voimaan vuoden 2025 alussa. Kunnille tuli lakiuudistuksen vuoksi uusia velvoitteita kotoutumisen järjestämisestä. Hallituksen budjettiriihen (syksy 2025) mukaan julkisen talouden tasapainottamisohjelma voi vaikuttaa velvoitteiden ja rahoituksen vähenemiseen v. 2027 alkaen. Kuntien velvoitteena on nyt kotoutumiskoulutusten sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutusten järjestäminen kunnassa asuville kotoutujille. Lisäksi kuntien tulee järjestää matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille Suomeen muuttaneille maahanmuuton perusteesta riippumatta. Lakiuudistuksen päätavoitteena on vahvistaa maahanmuuttajien kotoutumista, suomen kielen osaamista ja työllistymistä sekä selkeyttää eri toimijoiden vastuuta, vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Kotoutumiskoulutuksen ryhmiä on vuoden 2026 alussa viisi ja koto-opiskelijoita arviolta noin 80. Opiskelijoiden määrä on kasvanut vuoden aikana. Tähän vaikuttaa muun muassa Kotokunta Oy:n Jämsän vastaanottokeskuksen lakkautuminen syksyllä 2025. Monet vastaanottokeskuksen asiakkaat jäivät toistaiseksi Jämsään ja ovat sitä kautta kotoutujia sekä kotoutumispalveluiden asiakkaita ja kotoutumiskoulutuksen opiskelijoita.

Taiteen perusopetuksen lakiuudistus on lausuntokierroksella syksyllä 2025. Uudistuksen keskeiset tavoitteet liittyvät taiteen perusopetuksen saavutettavuuteen ja sen edistämiseen, rakenteellisiin muutostarpeisiin ja valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen. Lakiuudistus astuu voimaan 1.1.2027.

Laajaa hyvinvointi- ja turvallisuuskertomusta vuosilta 2021–2025 sekä suunnitelmaa vuosille 2026–2029 on työstetty vuoden 2025 aikana. Uusi asiakirja vuosille 2026–2029 valmistuu keväällä 2026, ja se tulee sisältämään menneen kauden ja nykytilan arvion sekä uuden kauden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

Kohdennetun nuorisotyön, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja LuovaStartti, toiminta vakiinnutetaan

1.1.2026 alkaen. Molempien palvelujen järjestämiseen haetaan valtionavustusta aluehallintoviranomaiselta. Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu nuorisotyön uudelleen järjestely painottuen ehkäisevään nuorisotyöhön sekä viiden työntekijän työsuhteiden vakinaistaminen.

Opistopalvelut järjestävät vapaan sivistystyön opintoja Jämsän työväenopistossa sekä taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisia opintoja Jämsänjokilaakson musiikkiopistossa. Musiikkiopisto järjestää opintoja myös Kuhmoisten kunnassa vuonna 2025. Työväenopistossa arvioidaan opiskelevan vuonna 2026 noin 1 400 opiskelijaa ja musiikkiopistossa 310 opiskelijaa.

Työväenopisto tekee korkeakouluysteistyötä Jyväskylän yliopiston ja JAMK:n kanssa. Jämsän korkeakouluopintoja koordinoiva työryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

Kotoutumispalvelut

Jämsässä asui vuoden 2024 lopussa 603 ulkomaan kansalaista, mikä on 3,2 % kunnan asukasluvusta. Vieraskielisiä Jämsässä asui vuoden 2024 lopussa 793, mikä on 4,1 % kunnan asukasluvusta. Kaikki ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset eivät ole kotoutujia.

Kotoutumispalveluissa annetaan yleistä neuvontaa ja ohjausta maahanmuuttajataustaisille Jämsässä asuville asukkaille. Kotoutujille laaditaan henkilökohtaiset kotoutumissuunnitelmat. Uusille kotoutujille järjestetään monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutukset (70 tuntia) kotoutujan kotikielillä. Kunnan velvoitteena on myös kotoutumiskoulutusten järjestäminen. Koulutuksen sisältönä on suomen kielen, luku- ja kirjoitustaidon sekä yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien vahvistaminen ja työllistymisen sekä yrittäjyyden tukeminen ja kielitaidon päättöttestaus.

Työväenopisto järjestää vuonna 2026 KOTO24-lakiuudistuksen mukaiset kotoutumiskoulutukset sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutukset kotoutumisvaiheen kuntalaisille, joita ovat työllisyyspalveluiden asiakkaat ja työvoiman ulkopuolella olevat Jämsässä asuvat kotoutujat. Taloudenpidossa toiminta erotetaan työväenopiston valtionosuustunneista kotoutumispalveluihin. Palvelutarpeiden vakiintumattomuudesta ja osittaisesta ennakoimattomuudesta johtuen resurssien riittävyyttä voidaan joutua arvioimaan tarvittaessa uudelleen v. 2026 talousarviomuutoksessa.

Valtio maksaa kunnille laskennallista korvausta kotoutujien lukumäärän, iän ja kotoutumisajan mukaisesti. Kunnille maksettavaa laskennallista korvausta käytetään muun muassa kotoutumispalveluiden järjestämiseen, tulkkauksenkustannuksiin, matalan kynnyksen ohjauspalvelun sekä edellä mainittujen koulutusten järjestämiseen. Kotoutumisen kuntakorvauksen laskennallisten perusteiden mahdollisten muutosten ja kotoutujien tarkan määrän vaihtelun vuoksi vuoden 2026 kuntakorvausten määrää on vaikeaa arvioida tarkalleen. Tarvittaessa asia huomioidaan talousarviomuutoksena v. 2026 aikana. Arvio laskennallisesta kuntakorvauksesta vuodelle 2026 on 1 020 000 €.

Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin aineistoihin sekä edistää lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto on myös tapahtumien, opiskelun, harrastamisen ja kansalaiskeskustelun paikka kaikenikäisille, siis toimiva ympäristö hyvän yhteisen elämän toteuttamiselle. Neljä toimipistettä, pääkirjasto sekä Jämsänkosken, Kuoreveden ja Länkipohjan omatoimikirjastot, sekä Keski-verkkokirjasto ja kuntien yhteinen e-kirjasto huolehtivat kirjastopalvelun saavutettavuudesta. Kirjastopalvelu pitää sisällään myös kotipalvelua. Palvelu on tarkoitettu asiakkaille, jotka eivät voi itse käydä kirjastossa liikuntavamman, sairauden, iäkkyyden tai muun syyn takia. Sivistyslautakunta määrittää palvelun kriteerit vuoden 2026 aikana.

Lasten ja nuorten kirjastopalveluihin kohdistettu palvelulupaus toteutetaan kattavasti. Palvelulupaus on tehty vuonna 2017, joten tässä vaiheessa on hyvä tarkistaa, kuinka lupausta tulisi päivittää. Digipastusta tarjotaan yhteistyökumppanin organisoimana vertaistukena.

Pääkirjaston palveluajat tarkastetaan sekä määritellään asiakaspalvelun painopisteet ja toteuttamistavat. Tapahtumatuotannossa ovat teemoina paikallishistoria, kansalaistiede ja tekoäly. Raitilla pidetään asiakasilta nuorille.

Keski-kirjastojen kirjastojärjestelmä uusitaan vuonna 2026. Järjestelmän vaihtaminen on kaikkineen suuri projekti edellyttäen henkilökunnan käyttäjäkoulutusta ja pääkäyttäjän työpanosta. Kirjasto osallistuu Keski-kirjastojen yhteisen strategian toimeenpanoon antamalla panoksensa yhteisen asiakaskyselyn toteuttamiseen. Kirjasto suunnittelee osittain kirja-aineiston muovituksesta luopumista toisista kirjastoista saatujen hyvien kokemusten pohjalta - perusteena kustannussäästöt ja ekologisuus. Kirjaston kokoelmien kehittämislinjaukset tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa.

Kirjaston kävijämäärän odotetaan pysyvän korkeana. Jämsäläisten lukemisharrastusta edistetään - tavoitteen voi todeta toteutuneen, mikäli lainojen määrä asukasta kohden nousee.

Vapaa-aikapalvelut järjestävät vuonna 2026 ohjattua toimintaa, tapahtumia ja leirejä erikseen sekä yhteistyössä järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan avustuksin, koulutuksin ja yleistä neuvontaa antaen. Avustuksiin on varattu 123 000 euron määräraha. Vapaa-aikapalveluista koordinoidaan järjestöyhteistyötä.

Vapaa-aikapalvelut järjestävät itsenäisyys- ja veteraanijuhlan, ylläpitää museotoimintaa ja pääkirjaston näyttelytoimintaa, huolehtii kaupungin taidekokoelmasta, kotiseutuarkistosta ja Vinnin tilasta sekä toimii aktiivisesti Tammenlehvän Jämsän perinnetoimikunnassa. Vuonna 2026 varaudutaan taidekokoelman hallintajärjestelmän uudistamiseen sekä valmistaudutaan Suomen 110-vuotisjuhlavuoden tapahtumien järjestämiseen. Vinnin tilan kesätoiminnan järjestäminen vakiinnutetaan ja neuvotellaan toiminnan järjestäjän kanssa yhteistyösopimus.

Vapaa-aikapalvelut koordinoivat vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, hyvinvointiryhmän ja ehkäisevän (ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö) työn verkostotyöryhmän toimintaa. Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toimintansa 1.1.2026. Viljo Järvisen kulttuuripalkinto, Jämsän kaupungin vuoden urheilijapalkinto sekä nuorten liikunta-, kulttuuri- ja taidestipendit jaetaan.

Uimahalli on auki talousohjelman mukaisesti supistetuin aukioloajoin. Uimahallin kävijämäärätavoite on 63 000 asiakasta. Lupa liikkuu -seniori- ja vammaispassi otetaan käyttöön uimahalli- ja kuntosalipalveluissa. Edullisen liikuntapassin avulla kannustetaan yli 70-vuotiaita sekä vammaisia huolehtimaan terveydestään ja toimintakyvystään entistä paremmin.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään Jämsänkoskella Köpiksellä, Kuorevedellä Kuutissa, Seppolassa Nuorten Raitilla ja Kilpakorvessa Nuorten Moottoripajalla. Nuorisopalvelut osallistuvat oppilaitosten ryhmäytysten järjestämiseen ja tekee koulu- ja oppilaitosyhteistyötä. Koulunuorisotyötä kehitetään hanketoimintana ja ylläpitävää koulunuorisotyötä järjestetään osin testamenttisaannon turvin koko vuoden ajan.

Kohdennetun nuorisotyön, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja LuovaStartti, toiminta vakiinnutetaan 1.1.2026 alkaen. Molempien palvelujen järjestämiseen ja kehittämiseen haetaan valtionavustusta aluehallintoviranomaiselta. Kohdennetussa nuorisotyössä tehdään tiivistä yhteistyötä mm. työllisyyspalvelujen, hyvinvointialueen ja koulutuspalvelujen kanssa.

Etsivän nuorisotyön keskeisin tehtävä on tavoittaa tuen tarpeessa olevat 15–28-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset, jotka ovat joko palveluiden ulkopuolella tai tarvitsevat tukipalveluista huolimatta rinnalla kulamista ja ohjausta. Tavoitteena on lisätä nuorten valmiuksia koulutukseen tai työelämään kiinnittymiseen vahvistamalla nuoren kasvua, itsenäistymistä sekä osallisuutta yhteiskuntaan. Etsivä nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja nuoren ja nuoren lähipiirin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Monialainen yhteistyö on tärkeä osa asiakastyötä.

LuovaStartin toiminta on ryhmä- ja yksilöohjausta suljetuissa ja avoimissa ryhmissä. Suljettuja ryhmiä ovat UraStartti ja HyväArki. Suljetuissa ryhmissä nuorille tehdään valmennussuunnitelma ja jatkopolut. UraStartilla pohditaan uravalmennuksellisia asioita yhdistettynä sosiaaliseen vahvistumiseen ja arjen hallinnallisiin asioihin. Työllisyyspalvelujen ja muun yhteistyöverkoston kanssa suunnitellaan toiminnan kehittämistä siten, että palvelee mahdollisimman hyvin kohderyhmän tarpeita eikä päällekkäistä toimintaa järjestetä jatkossakaan.

HyväArki-ryhmässä painopiste on arjen asioissa, sosiaalisessa vahvistumisessa sekä osallisuudessa ja omien mielenkiinnon kohteiden ja vahvuuksien pohdinnassa. Nuori osallistuu ryhmien toimintaan työpajatoiminnan sopimuksella. Avoin ryhmä kokoontuu kerran viikossa kaksi tuntia kerrallaan sisältäen mahdollisuuden mm. yksilöohjaukseen, luovaan tekemiseen ja yhdessäoloon.

Jämsän kaupungissa **hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus ja -suunnitelma linjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää**. Kyseessä on strateginen asiakirja suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineeksi. Nykyinen vuonna 2023 päivitetty hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on voimassa vuoden 2025 loppuun. Uusi asiakirja vuosille 2026–2029 valmistuu keväällä 2026. Se tulee sisältämään menneen kauden ja nykytilan arvion sekä uuden kauden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

Uutta asiakirjaa varten valmistelutyötä on tehty kesän ja syksyn 2025 aikana. Uuden suunnitelman hyvinvointiin liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita työstetään poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän kokouksissa ja muissa yhteistyöryhmissä. Kertomuksessa ja suunnitelmassa hyödynnetään hyvinvoinnin indikaattoritietoa (mm. kouluterveyskysely), asiantuntijatietoa sekä kuntalaisten osallistamistoimien perusteella saatuja näkemyksiä. Myös tulevan kaupunkistrategian linjaukset sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kirjaukset terveyteen ja hyvinvointiin liittyen huomioidaan.

Kuntalaisia on osallistettu työhön sekä verkkokyselyllä että viidessä hyvinvointi- ja turvallisuustyöpajassa (Läkipohja, Halli, Koskenpää, Jämsänkoski, Seppola). Myös järjestöjä on osallistettu.

Pääteemat terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä vuodelle 2026 ovat Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellista suunnitelmaa mukaillen liikunnallinen elämäntapa, mielen hyvinvointi ja osallisuus sekä arjen turvallisuus. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa yhteisten tavoitteiden osalta jatkuu.

Talousohjelman 2024–2027 toteuttaminen

- Taksoja korotetaan koko talousohjelmakauden ajan. Näin maksut nousevat siis myös 1.1.2026 alkaen ja lukuvuosiperusteisten maksujen osalta 1.8.2026 alkaen.
- Eläköitymisiä hyödynnetään talousohjelmaan säästötavoitteiden mukaisesti kirjastossa ja opistoissa.
- Hankintoja on vähennetty ja palveluostoissa tehty karsintaa kaikissa yksiköissä.
- Työväenopiston kurssiohjelmaa on tiivistetty vuodesta 2024 alkaen. Musiikkiopiston tuntimäärässä on huomioitu kysynnän väheneminen lasten lukumäärän vähenemisen myötä.
- Työvalmennussäätiö Avitukselta kotiutetun etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan LuovaStartin palveluista on huolehdittu 1.1.2025 alkaen vapaa-aikapalveluissa.
- Rahoitus vuoden urheilijan ja nuorten stipendeihin saadaan testamenttisaannolla tasetililtä talousarvion toimintarahojen sijaan.
- Avustuksia on leikattu jo vuonna 2024 10 % kuitenkin niin, että ensilumen ladun avustus jäädytettiin vuoden 2023 tasolle. Vuoden 2026 talousarviossa Himosvuoren latuosuuskunnan avustus on poistettu ja määräraha (50 000 €) on siirretty kaupunkiympäristötoimialan hallinnoiman reitistöpoolin kustannuspaikalle.
- Vinnin piharakennusta vuokrataan.

Elämänlaatupalvelut hanketoiminta:

Etsivä nuorisotyö 2026 - kokonaiskustannus 159 000 € - avustus 77 000 € - 2,8 htv	Kerho- ja leiritoiminta 2026–2027 - kokonaiskustannus 9 000 € - avustus 5 000 € - 0,1 htv
Luova Startti - nuorten työpajatoiminta 2026 - kokonaiskustannus 140 000 € - avustus 77 000 € - 2 htv	Opintosetelit - työväenopisto
Kerho- ja leiritoiminta 2025–2026 - kokonaiskustannus 4 800 € - avustus 2 300 € - 0,1 htv	Koulunuorisotyön kehittäminen 2025–2026-jatkohanke - kokonaiskustannus 39 000 € - avustus 33 000 € - 1 htv

Talousohjelman mukaisesti **hanketoimintaa** jatketaan supistetusti

- Koulunuorisotyön kehittäminen 2025–2026-jatkohanke jatkuu koko vuoden 2026.
- Kohdennetun nuorisotyön nuorten työllistymiseen, kouluttautumiseen ja elämänhallintaan liittyviä nuorten työpajatoiminnan LuovaStartti-hanketta ja etsivän nuorisotyön hanketta jatketaan myös vuonna 2026.
- Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan -hanke jatkuu kerho- ja leiritoiminnan muodossa.
- Työväenopisto hakee opintoseteliavustusta, jolla myönnetään alennuksia senioreiden, eläkeläisten ja alhaisen pohjakoulutuksen omaavien kurssimaksuihin.
- Kirjasto hakee Tunkelon säätiöltä avustusta Länkipohjan lasten ja nuorten kirjastotoimintaan.

Kaikkeen hanketoimintaan haetaan valtionavustusta. Hanke ei toteudu ilman myönnettyä avustusta. Myönnetyn avustuksen suuruus vaikuttaa hankkeen laajuuteen. Ylläpitävän koulunuorisotyön kustannuksia kateetaan osin testamenttisaantoon perustuvalta tasetililtä.

Elämänlaatupalveluiden toiminnan mittarit

VALTUUSTOTASON MITTARIT							
	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	361	350	350	310	310	310	310
Työväenopiston opiskelijamäärä	1 700	1 550	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
Kotoutumiskoulutuksessa olevien määrä			100	100	50	50	50
Kirjaston kävijämäärä (fysinen)	145 000	146 000	115 000	145 000	145 000	145 000	145 000
Lainaus/asukas	13,06	12,31	12,8	13,00	13,20	13,40	13,60
Uimahallin asiakasmäärä	62 755	57 301	57 000	63 000	65 000	65 000	65 000
€/asukas	193,74	153,46	181,97	161,50			

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 153,46	- 183,66	- 161,5		

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 231 107	1 195 800	1 841 450		
Myyntituotot	331 143	309 300	315 000		
Maksutuotot	265 658	330 300	253 000		
Tuet ja avustukset	587 512	518 600	1 222 800		
Muut toimintatuotot	46 794	37 600	50 650		
TOIMINTAKULUT	-4 163 814	-4 678 133	-4 909 930		
Henkilöstökulut	-2 083 134	-2 570 114	-2 701 978		
Palvelujen ostot	-697 601	-646 714	-786 372		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-173 140	-179 470	-195 920		
Avustukset	-163 051	-171 000	-123 000		
Muut toimintakulut	-1 046 887	-1 110 835	-1 102 660		
TOIMINTAKATE	-2 932 707	-3 482 333	-3 068 480		